

Med lov skal landet bygges

TEKST

Tor Levin HofgaardPUBLISERT 5. oktober 2010

«Med lov skal land bygges og ikke med ulov ødes. Og den som ikke unner en annen lov, han skal selv ikke nyte lov.» Frostatingsloven fra 1100-tallet slår klokkelig fast at her i landet skal lover gjelde for de viktige ting. Og ikke minst skal ingen kreve lovbeskyttelse for noe som gagnar en selv, uten også å bidra til at andres virksomhet lovfestes.

På mange måter oppsummerer den gamle Frostatingslovens prinsipp hvorfor Norsk Psykologforening mener det nå må komme på plass lovfesting av psykisk helsehjelp i norske kommuner. Uten slik lovfesting vil psykisk helse «ligge øde» i norske kommuner. Og det innebærer direkte diskriminering av dem som har psykiske plager sammenlignet med dem som har fysiske plager. 900 år etter Frostatingsloven er det på tide å gjøre rett. Og nå har politikerne muligheten.

I oktober i år kommer det på høring to svært viktige lover og en like viktig overordnet plan som vil få betydning for Helse-Norge i mange år: lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, lov om folkehelse og ny Nasjonal helseplan. I tillegg kommer også Statsbudsjettet for 2011. Våre forventninger til det nye lovverket er store.

Folkehelseinstituttet har i dag ettertrykkelig slått fast at milde og moderate psykiske plager er de dyreste i landet. Det er de som rammer flest, som ikke oppdages, behandles feil eller mangelfullt, og som medfører flest uføre. Å bygge opp gode psykiske lavterskeltilbud, med spesifikk kompetanse på psykiske lidelser, i alle norske kommuner, er sterkt anbefalt. Og det å ikke ha et apparat i kommuner som kan fange opp lidelsene, og behandle dem adekvat, før de utvikles til alvorligere plager, blir en dyr unnløstelse. Den samme konklusjonen trakk forskerne som evaluerte Opptrappingsplanen for psykisk helse.

Dagens politiske ledelse og myndigheter kan ikke lenger overse det faktum at det kommunale helsetjenestetilbudet har en iboende skjevhet som medfører store belastninger for befolkningen, og som koster milliarder av kroner i unødvendige utgifter. Derfor må vi nå få på plass en lov om kommunale helse- og omsorgstjenester som klart uttrykker kommunenes ansvar for psykisk helsetilbud. I tillegg må den nye folkehelseloven gjøre det klart at kommunene har ansvar for forebygging, tidlig oppdagelse og behandling av milde og moderate psykiske lidelser. Loven bør være klar på at det skal etableres reelle og lett tilgjengelige lavterskeltilbud som kan oppsøkes like enkelt og raskt som du i dag kan oppsøke din fastlege.

For å gjøre opp for den urett som personer med psykiske plager har vært utsatt for på grunn av manglende lovverk, må det sikres at kommunene har økonomiske muskler til å gjøre et løft. Det må også utredes, og komme på plass, en felles nasjonal statlig medfinansiering av kommunale psykologtjenester. Dette vil være avgjørende for om vi vil oppleve en helhetlig kommunal allmennhelsetjeneste i Norge.

Våre forventninger til Statsbudsjettet er at det tydelig gjenspeiler de prioriteringene som nå må til for å få på plass psykologisk lavterskeltilbud i hele landet.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 47, nummer 10, 2010, side 973

TEKST

Tor Levin Hofgaard, president i Norsk psykologforening